

נהדרה

אורות של אמונה לדרך החיים

חזקתא

מלוקט מדברות
קדשו ותורתו של
האדמו"ר רבי דוד חי
אביחצירא שליט"א

גיליון כו
יום הכיפורים תשפ"ז

נהדרין

פניני דעת לנתיבות חיי היום

חליצת הנעליים חיבור לאדמת הקודש ביום הכיפורים

טעם איסור נעילת סנדל ביום הכיפורים

אמרו חז"ל (שבת קכט, א) לעולם ימכור אדם קורות ביתו ויקח מנעלים לרגליו, ובביאור דבריהם כתב הבני יששכר (ע"ה) (אגרא דפיקא את דש) דברים יקרים. ובהקדם מביא מה שכתב מהר"ם האגני ע"ה בספרו משנת חכמים בשם חכמי הרומן, שענין לבישת המנעלים הוא כדי שלא יעבדו באדמה, כי בחטאו של אדם הראשון נתקללה כדרכים (בראשית ג, יז) ארצה הקדמה בעבדו, על כן עושים הפסק בין הרגל לאדמה. וכתב דבעבור זה במקום אדמת קודש שיצאה האדמה מכלל ארור לכלל ברוך יש לילך יחד, והוא שאמר השם יתברך למשה של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא.

ברכת שעשה לי כל צרכי על המנעלים וטעם איסור לבישתם ביום כיפור

בהקדמה זו מביא הבני יששכר בטוב טעם את מאמר רבותינו ז"ל המכר לעיל, שהחשיבו כל כך ענין לבישת המנעלים עד כדי שימכור אדם כל מה שיש לו בעבור קניית מנעלים לרגליו, מביוון שההפסק הוא בכדי להפסיק ולחצוץ בין האדם לקללה. ולכן מברכים על המנעלים כל יום ברכת שעשה לי כל צרכי, כי כל צרכיו של האדם לחפץ בברכה ולהפסיק הקללה.

ועל דרך זה יבואר כפשוטו טוב טעם איסור נעילת סנדל ביום הכיפורים, כי ביום הקדוש ביותר אף נתקדשה הארץ בקדושת היום ויוצאת אנו מן הקללה לברכה, ואין צורך להפסיק. וכן בתשעה באב, יום המקווה לישועה שנולד בו משיח בן דוד, גם כן נאסר בנעילת סנדל, להורות שעל ידי משיח בן דוד תצא האדמה מקללתה לברכה.

הוראה למעשה:

ביום הכיפורים אנו מתהלכים ללא מנעלים, ויש לראות זאת לא כענין בלבד אלא כזכות גדולה של התקדשות. כשאנו דורכים על הארץ ביום הקדוש, נזכר שאנו דורכים על אדמת קודש מבורכת, שכן קדושת היום מטהרת את העולם כולו. זוהי קריאה פנימית עבונית להסיר את המחיצות, להתחבר אל הקדושה הסובבת אותנו, ולספוג את הברכה והטהרה שמקיפות אותנו מכל עבר ביום סליחת העוונות.

פרקי חיוזוק לחיים
של רועג ושלווה

בצל האמונה

אסתירה פני - לראות את החסד העצום הגנוז בתוך החסר

אברהם כי ישתעבדו בניו בגלות לא ביקש על כך מאומה, כי ראה שהדבר הוא אך ורק לטובתם.

גם כאשר נראה אלקים בחינת דין הרי הוא מידת הרחמים

ועל יסוד זה רבו הפסוקים שרמזו בהם רבותינו הקדושים ולימדונו שבכל הנהגה, בין דין ובין רחמים, חסד עצום טמון בתוכה. ובנאמר אתה תראת לדעת כי ה' הוא האלקים (דברים ד, לה), וכן כתוב וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלקים (שם ד, לו), וכן בהרבה פסוקים בתנ"ך נאמר לשון זה ה' הוא האלקים. ללמדנו שגם כאשר נראה אלקים שהוא מידת הדין, עליו לדעת כי ה' הוא מידת הרחמים הוא האלקים, והוא מה שראה לנו כמידת הדין, כי באמת הכול רחמים גמורים.

גם מידת הגבורה חסד הוא

ובספר אור המאיר (פרשת וירא ד"ה בפסוק ויקומו) ביאר בדרך זו את הנאמר בתהלים (ק"ה, ב) כי גבר עלינו חסדו. וכה דיבר בקדשו, שאפילו בדבר הנראה כגבורה מאתו יתברך, עם כל זה יאמין האדם שבחודאי זה נופא הם חסדו יתברך, וכך גורה חכמתו יתברך לטובתו ולעניינים הצריכים לפעול עימו במידת כזו. והכתוב ועת צרה היא ליעקב ומקנה יושע (ירמיה ל, ז) רומז על כך, כלומר שמתוך הצרה עצמה מגיעה הישועה. אמנם אדם המלוכש בגוף עכור אין נפשו יודעת מהטובה המלוכשת בצרה עצמה. אך דוד המלך עליו השלום, לרוב בהירותו ועוצם הכרתו במידותיו יתברך, אמר אפילו על דבר הנראה לכאורה שהבורא מתנהג עם בריותיו במידת הגבורה, כי גבר עלינו חסדו. שאפילו במידות הגבורה עליו לידע שהוא בודאי חסדו, ורחמנותו עונדת על בני ישראל כרחמי אב העוֹדפים על בניו, כי הדין אינו הולך בעצמו בלתי הרחמים.

גם בהסתר הגדול ביותר נמצא השם יתברך

וכתוב עוד ומשה נגש אל הקרפל אשר שם האלקים (שמות כ, יח), וביאר קושט דברי אמת אור בחיר מרן רבי נחמן מברסלב ז"ע בליקוטי מוהר"ן (תורה קט) שהכוונה שניגש אל תוך בחינת הערפל שהוא ההסתר והמניעה הבאים מחמת האדם, וידע אשר שם הוא האלקים, שאף בהסתר הגדול ביותר נמצא הקדוש ברוך הוא. וכתב שם לבאר הטעם בזה, שלפעמים אין מנוס מלהזמין לאדם מניעות בדרכו לחיים כי הקדוש ברוך הוא אוהב משפט, אך אהבתו לישראל גוברת וגדולה יותר מאהבתו את המשפט. לכן נותן השם יתברך רשות להזמין לו מניעות, אבל הוא יתברך בעצמו מסתיר את עצמו כביכול בתוך המניעות. ומי שהוא בר דעת יכול למצוא את השם יתברך בתוך המניעות בעצמו, כי באמת אין שום מניעה בעולם כלל, ועל ידי המניעות בעצמן ידקא יסולין להתקרב להשם יתברך.

מטרת ההסתר להטיבנו באהריתנו

וצריך איש ישראל להכניס דברים אלו לליבו ולעורר בקרבו ירושת אבותיו, וידע נאמנה שכל אלו ההסתרות המניעות וצער על הגלות הכל למען הטיבו באהריתנו. וכך כתב הבאר מים חיים ז"ע על הפסוק אסתירה פני מהם ארצה מה אחריתם. שאף המשך בעמוד הבא

סוד ההסתרות והייסורים

בפרשת האינו שאנו קוראים בסמוך ליום הכיפורים מופיע הפסוק ואני הסתר אסתיר פני ביום ההוא (דברים לא, יח), ובהמשך נאמר אסתירה פני מהם ארצה מה אחריתם (דברים לב, כ), פסוקים אלו מעוררים את האדם להתבונן בהנהגת הבורא, במיוחד בימים נוראים אלו בהם אנו מבקשים חיים וחסד. פעמים שהאדם או הציבור מרגישים בהסתר פנים, אך גדולי החסידות לימדונו כי דווקא בתוך עומק ההסתר, שם בדיק גנוז החסד הגדול ביותר ומשם צומחת הישועה.

מובא פירוש נפלא בשם האוהב ישראל מאפאט ז"ע, שבימיו היה דור הגנו אשר קיימו את שלושת עמודי העולם, תורה ועבודה וגמילות חסדים. ואף על פי כן הייתה שנת יוקר וחולי רב רחמנא ליציל, וביותר סבלו עם ישראל המדוכאים השם ירחם. והיה הדבר לפלא בעיני הרב הקדוש מה פשעם של ישראל שהקדוש ברוך הוא שולח עליהם ייסורים כהנה. ותוך כדי הרהורי נטח אחד מתלמידיו החשובים למות, ולקח ממנו רבו תקיעת כף שיבוא אליו מעולם האמת לגלות לא את טעם הדבר ומפני מה נגזר עליהם דין קשה כזה.

המתין הרב הקדוש עד תום השלושים, ומשלא בא התלמיד הלך הרב אל קברו ואמר לו מדוע אינו מקיים את תקיעת כפו. אך סיים דיבורו ונפלה עליו תרדמה, והנה נגלה אליו התלמיד בחלומו ואמר לו שמדברים נסתרים שבעולם העליון אסור לגלות, ורק פסוק אחד יפרש לו. דוד המלך אמר (תהלים מח, י) דמינו אלקים חסדך בקרב היכלך. ויש להבין שהרי שם אלקים הוא דין והאין יאמר אחר כך חסדך. אלא הפירוש הוא כך, דמינו אלקים, כשהאדם מצוי כאן בעולם הדמיון יראה לו שהנהגת השם היא בחינת דין, אבל חסדך בקרב היכלך, כלומר בבואו לעולם האמת ששם הוא היכל האמת אז יבין שהכול חסד גמור.

תכלית הגלות לתקן הנשמות שקומטו בלא עת

ומעט מזער מסוד טובת הגלות גילה לנו בספר הקדוש גליא רזיא (נעמוד כ, והובא בליקוטי ראבני ערך מצרים אות ב) על הפסוק ידע תדע כי גר יהיה ירעך (בראשית טו, יז). וכתב שדבר זה יראה קשה והעולם תמהים על כך, אך יש בו סודות נוראים והקדוש ברוך הוא הגיד כל אלו הסודות לאברהם בין הבתרים. ולכן שתק אברהם ולא התפלל לביטול גלות מצרים ולא אמר מאומה, מתוך שידע שאותה גלות נועדה לטובתם של ישראל ולהצלת נפשם מיד הסטרא אחרא שהיו תפוסים בידי מקדמת דנא.

כי כל הנפשות שנולדו מיעקב עד שעמדו בבר סיני, כולם היו מנשמות תתקנ"ד דורות שקומטו בלא עת, והוצרכו להתגלגל בתוך מצרים ולהתעסק בבלבים כדי שיתלבנו ויחזרו למקורם הראשון. ועל כן נתגלגלו במדבר ארבעים שנה עד שתמו כל אותם שנולדו במצרים, ואילו שעלו לארץ ישראל שהיו בני עשרים שנה וכו' לעלות בשביל שהיו נפשות חדשות. ובהיות שהקדוש ברוך הוא חפץ שלא תאבד שום נפש מישראל, כיון שהם רדעו של אברהם, רצה תחילה שיטהרו ויתלבנו אלו שקומטו בלא עת בשביל חטאם ויחזרו למקורם הראשון, ובניהם יעלו ויירשו את הארץ. ומחמת כך, אף שעל סדום ועמורה התפלל להצילם, בכל זאת כאשר ראה

משלחן המלכים

עבודות והנהגות מגדולי הדורות

מוזסר אבות

הדרכה מעשית בפרשת השבוע

כלות הנפש - לעמוד לפני ולפנים ביום הקדוש מבלי להתבטל

פטירת הרמ"ע מפאנו ע"ה על ידי שלא עוררוהו מדביקותו

המושג של דבקות בהשם יתברך, עד כדי כך שהנשמה משתוקקת לעזוב את הגוף מרוב עונג רוחני, היה נחלתם של קדושי עליון. כך נודע על הרה"ק הרמ"ע מפאנו ע"ה בעל עשרה מאמרות שהוצרך לשמירה שלא תיפרד נפשו מגופו מרוב דבקות והתפשטות הנשמות בעת שהיה קורא קריאת שמע. ולכן בכל יום ויום קודם כניסתו לחדר המיוחד שהיה מתבודד בו ומקשר נשמתו בחי העולמים מאהבתו ודבקותו בו יתברך. היה נוהג לקבוע זמן לממשו שיבוא ויעוררו עד שיפסיקו מדבקותו.

פעם אחת נפלה דליקה בעיר, ומחמת הבהלה שכח הממשמש ולא בא בזמן שקבע על רבו. ולאחר זמן מועט כשנזכר מיד בא ונכנס לחדרו, אולם מצא את רבו שכבר נצטרך בצרור החיים ויצאה נשמתו הקדושה באחד על בידו והביט עליו כדי שעל ידי זה יוכל להחזיק את הנפש בתוך הגוף.

אדם מגושים הוא שיכול להפסיק מדביקות הרה"ק מלוי'ענסק

גם עבודתו בקדוש של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מלוי'ענסק ע"ה כרוכה הייתה תדיר במסירות נפש, כשכל רצונו ותשוקתו להיפרד מעולם הזה החומרי ולעמוד במקור הקדושה מבלי לבוש החומר העב. ובשל כך כשהרגיש מתיקות גדולה בעת שאמר קדושת בשר בשבת קודש היה ירא שלא תיפרד הנפש בכלות נפשו לטול מתיקות אור הערבר, ולקח שיען בידו והביט עליו כדי שעל ידי זה יוכל להחזיק את הנפש בתוך הגוף.

באחד הימים, תוך כדי עבודתו הקדושה בדבקות בחי העולמים, התעלה הרבי ר' אלימלך וכל הפעולות שעשו להעיר לא הועילו מאומה. נבוכים ואובדים נצות קמו החסידים ונסעו להרה"ק ר' משה מפשעווארסק ע"ה לשאול את פיו כדת מה לעשות, ויען להם שיביאו אדם מגושים חוטא ומחלל שבת ויבקשו ממנו לגעת בידו הקדושה של הרבי. כששבו מנסיעתם עשו כעצתו, ויהי אך נגע המחלל שבת בידו של הרבי ומיד נתעורר מדבקותו העילאית.

יסוד הדביקות - כלות הנפש לאלוקיה

סיפורים אלו הם מקצת דמקצת משבחם של קדושי עליון צדיקי הדורות אשר כל ימי חייהם מקיימים כל מצווה ומצווה בדבקות עצומה וקריבת אלוקים עד כלות נפשם ממש בבחינת כ"י ע"לך ה' רגנך כל היום (תהלים מד, טז). זהו יסוד הדבקות שהשתוקקו אליה בני ישראל בכל הדורות בבחינת לך אלי תשוקתי, וכמו שכתוב אותו תעבד ובו תדבק (דברים כ).

וכפי שאנו רואים כי כל התורה כולה מזכירה הרבה את המצווה להידיבק בו יתברך, וכן נאמר ואתם תדיבקו בה אלקיכם חיים כלכם היום (שם ד, ד). וכמו שביארו צדיקים כי כשמקיים אדם מצווה יש לו להכניס

את כל החיות שלו במצווה כנאמר וחי בקה (ויקרא יח, ה). וכן כתוב בדוד מלך ישראל ע"ה צמאה לך נפשי (תהלים סג, ב). כי דוד המלך ע"ה היה בהתפשטות הנשמות וכמעט שלא נשאר בחיים, וזאת כי כאשר עשה מצווה עשאה בדבקות עצומה בהתפשטות הנשמות בבחינת אלקיך ה' נפשי אשא (שם כה, א).

להיכנס אל הקדוש ולא להתבטל מרוב דבקות

על פי סוד זה של כלות הנפש, מבאר רבינו בעל בני יששכר ע"ה בספרו **אגרא דכלה** (פרשת אחרי ד' וידבר) עומק נפלא. הוא עומד על כך שלא מצוי בתחילת פרשת אחרי מות מה דובר אליו השם, ומבאר שטראה דזה הוא הקדמה וטעם למשה אדונינו סיבת המצווה שיצווה לאהרן שלא יבוא בכל עת אל הקדוש. שלא יחשוב משה שחם ושלום איזה שמץ נמצא באהרן שאינו ראוי לנשת אל הקדוש כי אם ביום המקודש שנתכפר העוון. לזה הקדים השם יתברך דיבור למשה אהרן מות שני בני אהרן, ומה היה הדיבור, הוא שהודיעו השם יתברך סיבת מיתתם שהייתה בקרבתם לפני ה' ונקמתו. היינו שנתקרבו מאוד אל פני השם ונתבטלו ממצאותם מרוב השגתם וחשקם להידיבק במקורם, וגעלה נפשם את בשרם ונדבקו בקוים.

ומזה הבין משה אדונינו דסיבת המענייה לאהרן מגשת בכל עת אל הקדוש הוא לבל יתבטל ממצאותו מרוב השגתו. רק ביום הכיפורים שיטנו בו תוספת נשמה יתירה מבחינת חיה, ויש בו כוח לסבול בהירות יותר ולעמוד בהיכל ולא יתבטל. עד כאן דברי קדושו.

ביום הכיפורים הכהן מתעלה למעלה מדרגת המלאכים

ואפשר לבאר זאת, בידוע מאמר הכתוב וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו (שם טו, יז). ודרשו חז"ל (ירושלמי יומא פ"א ה"ה) אפילו מלאך שהביא קרא אותם בדמות אדם שנאמר ודמות פניהם פני אדם (יחזקאל י, ז). ורק הכהן הגדול שמגיע באותו יום לפסגת המדרגה שאינו נקרא אדם, ורק כשהוא בבחינה זו שהוא למעלה מדרגת מלאך אז יכול להיכנס ולכפר בקדש ולהישאר בחיים מבלי שתתנתק נפשו. ולכן יום טוב היה עושה לאוהביו בצאתו בשלום מן הקדוש (יומא א, ע) שהיה בכוחו להיכנס למקום שלהבת אש ולא התנתקה נפשו מדביקותו.

נקודה לחיים:

ביום הכיפורים, בו אנו נדמים למלאכי השרת שאינם אוכלים ואינם שותים, מתנוצצת בנו אותה הארה של דבקות עילאית. אמנם אינו במדרגתם של קדושי עליון, אך יכולים אנו לכונן בתפילותינו להתנתק מעט מטרדות החומר והגוף, ולהרגיש את הצמא וההשתוקקות של הנשמה לדבק בבואה באהבה ובשמחה, ובזכות כך נזכה לכפרה שלמה ולשנה טובה.

בצל האמונה

המשך מעמוד קודם

שלפעמים צריך להסתיר עצמו כנאמר אסתירה פני מהם, אבל כל זאת בשביל שאראה מה אחרתם, כי על ידי זה ודאי תהיה להם אחרית טובה כפולה ומכופלת. והעניין הוא כמו שאמר הדברי חיים ולה' שתכלית כל הצרות והייסורים היא להסיר בדיל וזוהמת העבירות, ותכלית הגלות היא להסיר מהם כל סיג ופגם ולזקקם שבעתים והכל לטובה.

אין לנו להקדור ולהבין מדוע עשה השם ככה

ועוד זאת צריך לידע שאין איתנו יודע עד מה ואין בכוונת לדעת ולהבין על מה עשה השם ככה. ואף משה רבינו אשר ידעו השם פנים אל פנים והגיעה למעלה הגדולה ביותר שיכול בר אנוש להגיע אליה, בכל זאת נאמר בו ויסתתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים (שמות ג, ו). ופירש בתפארת שלמה (פרשת חיי שרה ד'ה יקש), שהוא כלל גדול במעלות הצדיקים המתהלכים לפני אלוקים בתמים. שאף אם חלילה באה אליהם מידת הדין לאיזה יחיד או רבים לא יתנו ליבם להתבונן מהות הצרה ההיא רחמנא ליציל, ולא יפול לבבם להקשות מדוע עשה השם ככה לארץ הזאת. כי ליבם נכון ובטוח בהשם שצדיק וישר הוא קל אמונה ואין עול (דברים לב, ד). ונהפוך הוא כי מפי עליון לא יצאו הרעות רק כולם מכוונים לטובה. ולכן כאשר ראה משה רבינו ע"ה מראה הסנה המורה על הגלות, לא רצה להתבונן מה זה ועל מה זה, אלא ויסתר פניו כי ירא מהביט ומלהסתכל אל בחינת האלקים והדינים פן יקשה בעיניו הדבר.

בקשתנו שנראה את החסדים מגולים לעינינו

דרש הרה"ק בעל הדברי חיים ז"ע שמשנה רבינו ביקש מהקדוש ברוך הוא ואתתן אל ה' בעת ההוא לאמר וכו' אעברה נא ואראה את הארץ הטובה (דברים יג, כג). ואמר לבאר שבקשת משה רבינו הייתה שאף שבדורא הגויה שלא יכנס לארץ ישראל היא לטובתו ולטובת ישראל, ומשה האמין בכך ללא שום ספק, אך אף על פי כן התחנן אעברה נא ואראה את הארץ הטובה שהיו החסדים מגולים ונראים לעין כל.

וכן איתא באמרי נועם (פרשת בא ד'ה א"י) ונביאו בלשונו, פירשתי בתפילת ר' נחוניא אגא בכח גדולת ימין תתיר צדורה. היינו כי כתיב מפי עליון לא תצא הרעות (איכה ג, לח), וכל הדינים הם מלאים חסדים במקורם ובפנימיותם, ורק בהתגלות לעיני בשר נראה כאילו הם דינים חס ושלום. אך אנו מבקשים כי אין בנו כוח לסבול הדינים ועל כן נרצה ה' חסדך (תהלים פח, ה), שגם לעינינו יהיה מלא חסדים בלי שום תערובת דין כלל. וזהו אגא בכח גדולת ימין, היינו שכל העניינים שהם בכוח וגבורה ובפנימיות שלהם הם בבחינת ימין שהוא חסד, ואף שלענינו יתראה שהם קצת בחינת דין, עם כל זה צדור וצפון בתוכו כוח החסד שהוא כולו טוב. ואף אנו מבקשים תתיר צדורה שתפתח הצדור בתוכו שהם החסדים, שגם לעיני בשר יראה שהוא הכל בחדס.

מכאן ניקח לעבודתנו בבואנו לפני השם ביום הכיפורים. אמת נכון שהכול לטובה ואנו מאמינים בני מאמינים שכל העובר עלינו לטובה, אך אין בנו כוח לסבול ולכן מתחננים אנו הראנו השם חסדך. נשנן לעצמנו את בקשתו של דוד המלך הסתתר פניו בקרן נבקה, ואף שאנו מאמינים שבכל הסתרת פנים הינן שם והכול לטובה, עם כל זה נבקש אל הסתתר פניו מקני (תהלים קכ, ג) כדי שנזכה לראות את החסדים מגולים. כן יזכנו השם יתברך ברחמי בקרוב להביט בעיני שרדיו המרובים, ושתבשר כולנו בגמור חתימה טובה.

כפרת עוונות החמורים בכוח לימוד תורה

להשלים את התשובה

יום הכיפורים הוא יום סליחת העוונות והיטהרות הנפש. אולם, ישנם פגמים עמוקים שתשובה ותענית בלבד אינם מספיקים כדי למרקם. דברי חז"ל והספרים הקדושים מגלים לנו את כוחו העצום של עסק התורה לשם שמיום, אשר יש בכוחו להשלים את הכפרה ולנקות את האדם גם מהעוונות החמורים ביותר שנידונים ביום הדין.

כוחה של התורה למרק עון חילול השם

אף שישנם עבירות חמורות כחילול השם שעל פי חז"ל (יומא פ, א) התשובה ויום הכיפורים תולים ומיתה ממרקת, מכל מקום כתב רבנו יונה בשערי תשובה (שער ד אות טז) שרפואתו שיתמדת להנות בייגעת התורה. וסמך לדבר ממה שנאמר באלי הכהן (שמואל א, ג, י) אם יתכפר עון בית עלי בקרב ובמנחה, ודרשו בגמרא (ראש השנה י"א) שבזבח ובמנחה אין מתכפר, אבל מתכפר בדברי תורה. וכן הובא בספר עיר בנימין (ירושלמי יומא פ"ה ד"ד) שעל ידי עסק התורה נשלמת יומא פ"ה ד"ד) שעל ידי עסק התורה נשלמת חכם שעבר עבירה ודאי עשה תשובה ותורתו מסייעת בידו למרק את הכפרה.

עיקר עסק התורה כשהוא בבחינת מיתה

ויש להבין כיצד התורה משלימה את כפרת המיתה. אלא שהעוסק בתורה הרי הוא כמו בשעת מיתה, כדרשת חז"ל (ברכות סג, ב) על הפסוק אדם כי ימות באהל (במדבר יט, יד) שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. התורה היא שכל רוחני וזו ואינה יכולה להתקיים בשלמות בתוך הגוף הגשמי החומרי, ולכן התנאי לקנייתו הוא מסירות נפש וסילוק החומרים.

כאשר האדם ממית את תאוות גופו ועושה את התורה לעיקר ואת הגוף לטפל, הרי זו בחינה של מיתה המכפרת. ועל פי זה מובנת תשובת זקני הנגב לאלכסנדר מוקדון (תמיד לב, א) שכדי שהאדם יחיה חיי נצח אמיתיים עליו להמית את חומרי גופו, שכן אם יחיה את תאוותיו יגרום חלילה מיתה לחיים החומריים שהם התורה הקדושה המבוגרת עין חיים היא למחזיקים בה (משלי יח, י).

הכפרה נמצאת כאשר עוסק בתורה לשמה

אולם תנאי הכרחי הוא שיהיה לימוד התורה לשם שמיום וללא נגיעות אישיות. כאשר האדם מטרה את מונתו, תסייע בידו התורה למרק את עונו. וכן כתב החיד"א שהלומד תורה לשמה וזכה מיד לכפרה שלמה בכוח התורה, כנרמו בפסוק קחו עמכם דברים ושבו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון (הושע ג, ד). המילה דברים רומזת לדברי תורה, ועל ידי לימוד התורה וזכים לבקשה של כל תשא עון לרבות כל מיני העוונות החמורים ביותר.

הוראה למעשה:

ביום הקדוש, יום סליחת העוונות, בידעו לקיים את הציווי קחו עמכם דברים ושבו אל ה' על ידי שנקבל על עצמנו קבלה טובה ומוחלטת לקראת השנה החדשה, לקבוע עיתים לתורה ולהקפיד על לימוד יומי קבוע. החלטת איתנה זו ביום הדין פועלת את פעולתה, נחשבת לאדם כאילו עסק בתורה ממש, משלימה את כפרתו ומזכה אותו לשנה של חיים, אורה וכפרה שלמה.